

3. Fakulta textilní Technické university v Liberci /Ft.Tul.cz [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ft.tul.cz>
4. Vysoke skoly v slovenskej republike [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minedu.sk>
5. Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Fakulta priemyselných technológií. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fpt.tnuni.sk>
6. Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave. Katedra textilnej tvorby [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vsvu.sk>

В статті розглянуті вищі навчальні заклади Чехії та Словаччини, які здійснюють підготовку фахівців для галузі легкої промисловості. Проаналізована структура текстильного факультета технічного університету в Ліберці, факультета промислових технологій в Пушові Тренчинського університету Александра Дубачека, кафедри текстильного дизайну академії мистецтв в Братиславі. Охарактеризовані програми підготовки, спеціальності, форми навчання, ліцензовані обсяги, академічні ступені. Визначені професійно орієнтовані напрями підготовки фахівців кожного з розглянутих навчальних закладів.

Ключові слова: вища школа, спеціальності, факультет, програми підготовки, галузі легкої промисловості.

The article deals with the educational activities of higher educational institutions of the Czech Republic and Slovakia, which train specialists for branch of light industries. Specifically in the Czech Republic preparing the above-mentioned professionals is performed in the textile department of Technical University in Liberec. In the Slovakia Republic such training is carried out in two educational institutions: the Faculty of Industrial Technology at the Trenčynskii University named after Alexander Dubachek and textile design department at the Academy of Fine Arts in Bratislava. Training of specialists in public higher educational institutions is under accredited programs on academic degrees "Bachelor", "Master", "Doctor".

It is determined that each of characterized educational institutions has its own direction oriented on professional training of specialists: Faculty of Textile Technical University in Liberec - management, marketing, quality systems technologies in materials and clothing; Faculty of Industrial Technology in Pushovo at Alexander Dubachek Trenčynskii University - material science, computer technologies in the manufacturing of garments and textiles; Department of Textile Design Academy of Fine Arts in Bratislava – fashion design, textile, environment, educational activities in the field of design.

In light industry, including the Czech Republic and Slovakia, expect specialists of specialised directions in light industry widely employed professionals of allied industries and professions training are not necessarily performed on narrow specialized faculties and departments of higher educational institutions. Among these can be named the widely spread economic specialization - logistics, marketing and management of light industry; specialists in mechanical engineering and electrical engineering - service machines and devices of the above mentioned industries; specialty IT- technologies and programming - development and implementation of computer-aided design (CAD).

Also, significant part of the staff for light industry provides vocational schools, which are in Czech Republic and Slovakia compatinely whith high schools more higher, so in subsequent investigations relevant is the study of this segment of training specialists for the specified industry.

Keywords: education system, universities, specialty, faculty training programs.

УДК378.094.371.388

Гаранко Віталія Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ВІДКРИТИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Обґрунтовано роль Відкритого Університету у вдосконаленні та модернізації сучасної системи вищої освіти Великої Британії та підготовки вчителя початкової школи охарактеризовано стандарти використання сучасних педагогічних, інформаційних та телекомунікаційних технологій у підготовці вчителів. У Великій Британії визначено переваги дистанційного навчання для отримання професії вчителя початкової школи в умовах освітніх курсів.

Ключові слова: початкова освіта, вчитель початкової школи, Відкритий Університет, дистанційна освіта, система неперервної освіти.

Постановка проблеми. Процес реформування вищої школи Об'єднаного Королівства показав, що його ідеологія, напрями, принципи та методи відповідають ключовим засадам Болонського процесу, оскільки спрямовані на лібералізацію ринку освітніх послуг і мають на меті входження Великобританії до єдиної освітньої зони Європи. Однак існують особливості, зумовлені історичним розвитком вищої освіти, зокрема початкової школи. Передусім це стосується основної провідної ідеї реформи вищої освіти у Великобританії - створення системи неперервної освіти «протягом життя» [3, с.15-16], яка втілюється через забезпечення доступу до освітньої і професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності та відповідні знання. Найбільш ефективному розв'язанню зазначених проблем сприяє дистанційне навчання (ДН), яке здійснюється на основі сучасних педагогічних, інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливим джерелом науково обґрунтованого поступу, щодо процесу реформування системи педагогічної освіти в сучасних умовах інтеграції, можуть бути міжнародні педагогічні дослідження, що виходять на загальні тенденції та спільні підходи у розвитку інноваційних феноменів вдосконалення та модернізації підготовки вчителя початкової школи зокрема. До таких робіт за рядом ознак можна віднести міжнародні проекти, зокрема, дослідження Ради Європи: «Підручник з початкової освіти в Європі» під редакцією професора Лісестерського університету М. Галтона і професора Ліверпульського університету А. Блайс та «Підручник з професійної підготовки вчителів у Європі: Проблеми і тенденції» під редакцією професора Відкритого університету Великобританії Б. Муна та професора М. Галтона [1; 2].

Для досягнення мети було досліджено праці вітчизняних дослідників: Н. Авшенюк, О. Кіщенко, А. Суховірського; закордонні дослідження Р. Діарінга, Дж. Андерсона, М. Хукер та інших британських науковців освітньої сфери, а також низку нормативних документів та доповідей центральних британських освітніх організацій.

Метою статті є розкриття місця і ролі Відкритого Університету у вдосконаленні та модернізації сучасної системи вищої освіти Великої Британії та підготовки вчителя початкової школи зокрема.

Результати дослідження. Підготовка вчителів початкової школи у Відкритому Університеті бере свій початок із заснування у 1983 році Педагогічної школи. Трохи згодом до неї приєднали факультет педагогічних наук та частину Центру післядипломної освіти. З того часу робота Педагогічної школи, в основному, фокусувалась на програмах післядипломної освіти та на розвитку потреб сучасного викладача, одночасно створюючи навчальні курси вищої освіти як для спеціалістів, так і для загалу. Школа має довгу історію в межах часової шкали професійного розвитку вчителя Великобританії в різних сферах, як от, введення GCSE та національного курікулуму в Англії та Уельсі, підвищенням кваліфікації директорів та використання ІКТ у навчальному плані. У вересні 2000 року відбулось

злиття Педагогічної школи Відкритого Університету та Центру сучасних мов та створено факультет педагогіки та мовних наук FELS (англійська абревіатура офіційної назви факультету - The Faculty of Education and Language Studies). Його діяльність розподілена за чотирма академічними напрямками: відділ педагогіки (Department of Education); мовний відділ (Department of Languages); центр мов та комунікацій (Centre for Language and Communications); та центр розвитку та навчання дітей (Centre for Childhood, Development and Learning) [3, с. 2-9].

Відділ педагогіки DoE (англійська абревіатура офіційної назви відділу - The Department of Education) є найбільшим академічним підрозділом факультету педагогіки. Зміст навчального плану відділу відповідає двом програмовим напрямкам: професійна педагогічна освіта та навчання дітей і молоді. Навчальні курси відділу обертаються навколо широкого кола дисциплін включно: практика роботи з дітьми молодшого шкільного віку, освіта вчителя початкової школи, первинна освіта вчителя (середня школа), курікулум та оцінювання, робота зі старшими учнями, післядипломна освіта, керування освітнім процесом, міжнародний рівень розвитку освіти вчителя, спорт та фітнес. Робочі навчальні курси відділу є основою для *трьох базових ступенів* (академічні курси розподілено по таким темам: початкова школа; робота з молоддю; спорт, фітнес та здоров'я); *середньої школи* (PGCE (secondary)); для *післядипломного ступеня* (Masters in Education) та *докторантського ступеня* (a taught doctorate programme (EdD)), які забезпечують здобуття відповідних кваліфікацій. Відділ також забезпечує професійний розвиток протягом життя вчителів та всіх бажаючих, надаючи їм можливість навчатися на коротких курсах. Характерними особливостями навчальних курсів (600 курсів) є ефективне використання ІКТ на всіх рівнях освіти [2; 4]. Чільне місце серед них посідають курси підготовки вчителів початкової школи.

Педагогічна підготовка вчителя початкової школи починається з *базового ступеня* «Педагогіка навчання та викладання у початковій школі». Цей ступінь визнається відділом освіти та навчочою Великобританії. Навчатись на цьому ступені мають можливість вчителі - практики, які працюють з молодшими учнями вікової категорії 0-8. Цей ступінь надає можливості здобути професійні знання і навички, необхідні для підготовки асистентів, практиків та вчителів початкової школи, які працюють або мають доступ до роботи в початковій школі. Навчання на цьому ступені надає можливість продовження освіти для отримання диплому вищої початкової педагогічної освіти (the Diploma of Higher Education in Primary Teaching and Learning). Навчання для здобуття професії вчителя початкової школи слід розпочинати із ввідного базового курсу першого рівня - «Викладання у початковій школі», що є першим обов'язковим модулем до отримання відповідного диплому. Цей курс охоплює широке коло тем, включаючи: вивчення процесу навчання дітей; інклюзивної освіти; ігрову та творчу діяльність, англійську мову, математику та природничі науки. Цей курс допомагає студентам розвивати своє розуміння

того, яким чином вчителі вчать; як складати та працювати з навчальним планом; навчитися керувати дитячими заходами; розвивати навички педагогічно-виховної роботи з дітьми; засвоїти моделі прийняття професійних рішень в шкільному навчальному процесі. Зокрема, курс забезпечує студентам розуміння того, як найкраще проводити процес навчання з англійської мови, математики та природничих наук. Програмою курсу представлено ефективні методи та підходи, які можуть бути використані для підвищення якості викладання з усієї навчальної програми; при проходженні відповідної педагогічної практики в школі; в роботі з дітьми індивідуально, у малих групах та великих колективах. Навчання триває 9 місяців. Завдяки навчанню на цьому курсі студент здобуває такі ключові навички: розуміння функціонування та роботи сучасних початкових шкіл; їх структуру та зміст навчальної програми; розуміння того, яким чином діти вчать, і того, як дорослі можуть стимулювати їх навчання; розуміння принципів, що лежать в основі початкової освітньої політики і шкільної практики; обізнаність щодо деяких сучасних теорій та досліджень в галузі розвитку та модернізації початкової освіти; розуміння питань, що стосуються рівності рас та соціальної інтеграції; розуміння взаємодоповнюючих відносин між сім'єю і школою; ролі батьків та сім'ї у вихованні дітей; здобуття академічних навичок, пов'язаних з дослідженням та викладом аргументів, використовуючи відповідні форми доказів; здатність аналізувати власний рівень академічного та професійного навчання і бути в змозі прийняти заходи для задоволення виявлених потреб навчання та викладання [1].

Після завершення навчання студент отримує сертифікат, що дозволяє йому працювати в початковій школі асистентом та/або продовжувати здобувати освіту з цього напрямку, де наступним етапом є здобуття диплому про вищу педагогічну освіту, що дозволяє здійснювати викладання у початковій школі на другому обов'язковому модулі рівня 1 «Навчання та дослідження у початковій школі». Навчання на базовому ступені триває два роки та сім місяців, що є еквівалентом стаціонарної форми навчання, і де студент отримує 240 кредитів (120 - на курсах рівня 1, та 120 - на курсах рівня 2). Необхідні 120 кредитів рівня 2 для завершення навчання на базовому ступені діляться між обов'язковим модульним курсом - новий курс ВУ «Знання предмету та професійна практика в початковій школі» (60 кредитів) та опційними модульними курсами (кожен по 60 кредитів): «Розвиток дитини», «Дитинство», «Робота з дітьми, молоддю та сім'ями», «Рівність та співпраця: взаємонавчання». Навчання здійснюється під керівництвом кваліфікованого спеціаліста та забезпечується двома е-підручниками, веб-сайтом з додатковими матеріалами та матеріалами для оцінювання з путівником. Письмові завдання складаються з 19 навчальних тем, путівника до курсу, медіа путівника та двох CD-ROM. Якщо абітурієнт не працює в школі та немає досвіду роботи з молодшими школярами педагогічний відділ розробив спеціальний короткий ввідний курс (10 кредитів) «Розуміння молодших школярів», де пропонується психологічно-

педагогічна підготовка студентів через висвітлення трьох основних тем навчальних юнітів: спілкування з немовлятами (вікова категорія 0-3); діти починають говорити (4-8); молодь шукає своє місце у світі (9-11). Слід відмітити, що навчання на ввідному курсі базового ступеня та курсах рівня 1 може здійснюватися одночасно [4, с.12-16].

Після успішного завершення навчання на вищезгаданому курсі рівня 1, студент може претендувати на продовження навчання щодо отримання сертифікату викладання у початковій школі. Курс «Викладання у початковій школі» є обов'язковим модулем для здобуття диплому Відкритого Університету вищої освіти початкової школи та базового ступеня викладання у початковій школі. В той же час вищезгаданий курс є опційним модулем для здобуття диплому бакалавра мистецтв освіти дітей та молоді, сертифікату Відкритого Університету вищої педагогічної освіти та диплому Відкритого Університету вищої педагогічної освіти.

Курс навчання, що веде до здобуття «Сертифікату Відкритого Університету викладання в початковій школі» (60 кредитів) розроблено для працівників початкової школи чи спеціалізованої школи, чи відповідного медичного закладу: асистентів, вчителів, волонтерів з учнями вікової категорії від 4 до 11 років. Навчання на курсі забезпечує професійний розвиток розуміння курикулума початкової школи та методів роботи з молодшими учнями. Він є самостійним кваліфікаційним курсом та одночасно першим кроком навчання до отримання звання «Базового ступеня викладання в початковій школі» чи диплома вищої освіти викладання в початковій школі. Цей сертифікат рівня 1 забезпечує необхідні базові знання та розвиває навчальні навички вищої педагогічної та дистанційної освіти, щоб забезпечити професійний розвиток необхідний для навчання на інших модульних курсах рівнів 2 та 3. Освітній сектор Великобританії та, зокрема, Рада освіти та бібліотекарів Північної Ірландії, визнають цей сертифікат кваліфікаційним документом. Після завершення навчання на цьому курсі студент може продовжувати здобуття статусу кваліфікованого вчителя початкової школи через Післядипломний педагогічний сертифікат.

Базові ступені Відкритого Університету педагогічного відділу високо цінуються відділом початкової освіти Великобританії; вони мають такий же кваліфікаційний рівень як перші два роки навчання на денній формі у вищих державних педагогічних закладах. Кваліфікаційний рівень здобутий під час навчання на модульних курсах базового ступеня є основою для продовження навчання задля отримання статусу кваліфікованого вчителя початкової школи.

У своїй публікації «Стати вчителем» науковці Відкритого Університету пропонують діаграму питань, на які слід кожному бажаючому абітурієнтові відповісти перед тим, як зробити остаточний вибір, яку професію здобувати: початкова чи середня школа? [3, с.3]. ВУ допомагає студентам розвинути професійні навички, що високо цінуються роботодавцями, такі як розуміння часового розподілу завдань та роботи з ними,

впевненості у власних силах, рішення проблем, здатність розуміти і оцінювати ефективність нових концепцій та пріоритетів.

Загалом процес підготовки вчителя початкової школи у Відкритому університеті триває від 1 до 4 років, в залежності від бажаного рівня вищої педагогічної освіти. Що ж до підготовки кваліфікованого вчителя початкової школи за допомогою модульних навчальних курсів Педагогічного відділення Відкритого Університету здійснюється через здобуття відповідного ступеня, в складі якого 240 кредитів становлять спеціалізовані предмети початкового курсу, зміст якого відрізняється територіально. Так, в Англії це: мистецтво та дизайн; дизайн та технологія; англійська мова; географія; історія; ІКТ; математика; музика; фізична освіта; наука; релігійна освіта. В курсі початкової школи Уельсу це: основні предмети - англійська мова, уельська мова, сучасні іноземні мови, математика та наука; та базові - ІКТ, дизайн та технології, історія, географія, мистецтво та дизайн, музика, фізична освіта, релігійна освіта [3, с.4-6]. У Шотландії це мають бути щонайменше два предмети зі шкільного курсу: англійська мова, математика, наука, соціальні науки, виразне мистецтво, релігійна та етична освіта, технологія та сучасні мови [3; 4]. У Північній Ірландії, це: мови та грамотність; математика та лічильна грамотність, мистецтва; світ навколо нас (географія, історія, наука та технологія), особистий розвиток та взаємне порозуміння (здоров'я, соціальні навички спілкування), фізична освіта, релігійна освіта

[3; 5]. Задля отримання статусу кваліфікованого вчителя початкової школи необхідну кількість кредитів (40-80) студенти здобуватимуть в інших більш вузькоспеціалізованих державних вищих педагогічних закладах [3, с.38-40].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Педагогічна освіта Великої Британії тісно пов'язана з інформаційними технологіями, як показав досвід Відкритого Університету. Адже, завдяки інформаційним технологіям активно впроваджені Відкритим Університетом створено ефективні міжінститутські бази знань із забезпечення якості; запроваджено і вдосконалено новітні форми і засоби як підготовки, так і професійного росту педагогів; створено окремі навчальні дистанційні спеціальні програми курсів та проектів для вчителів початкової школи, зокрема, он-лайн чи електронні курси для різних верств бажаючих здобути освіту; здійснено фундаментальні досягнення в таких галузях, як освітні методики, інформаційні технології та маркетингові методи обслуговування споживачів; здійснено перехід в освіті від використання окремих методик до комплексних навчальних технологій, до широкого застосування розподілу праці, системного та мережевого підходів, що забезпечило високу якість при масовому наданні послуг.

Перспективи подальшого дослідження полягають у вивченні можливості використання в Україні досвіду підготовки вчителя початкових класів, напрацьованого у Відкритому Університеті.

Список використаних джерел

1. Кіщенко Ю.В. Формування професійної майстерності вчителя в системі педагогічної освіти Англії та Уельсу: Монографія/ Юлія Володимирівна Кіщенко - Херсон: ХДУ, 2004. - 172 с.
2. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: Монографія. /Людмила Прокопівна Пуховська. - К.:Вища шк., 1997. - 180 с.
3. The Open University: Becoming a teacher . Walton Hall: The Open University, 2010. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <www.open.ac.uk>. - Загол.з екрану. - Мова англ.
4. Laurillard D. Technology Strategy for Academic Advantage, Open University of the United Kingdom, 1998 (неопублікований документ внутрішнього характеру). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www2.open.ac.uk/LTTO/internal/tsastrategyupdate98.doc>. - Загол.з екрану. - Мова англ.
5. Professional Standards for Teachers. TDA.Training and Development Agency, 2007. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <www.tda.gov.uk/standards>. Загол.з екрану. - Мова англ.

Обосновано роль Открытого Университета в совершенствовании и модернизации современной системы высшего образования Великобритании и подготовки учителя начальной школ. Охарактеризовано стандарты использования современных педагогических, информационных и телекоммуникационных технологий в подготовке учителей. Описаны преимущества дистанционного обучения и для получения профессии учителя начальной школы в условиях образовательных курсов.

Ключевые слова: начальное образование, учитель начальной школы, Открытый Университет, дистанционное образование, система непрерывного образования.

Open University and its role in the development of teacher's education of primary school teacher in Great Britain. This article is investigated the scientific works of Ukrainian and foreign researchers, as: N. Avshenyuk, O.Kischenko, A.Suhovirskoho; Deering R., J. Anderson, M. Hooker and other scientists of educational sphere, as well as a number of circulars and reports of British educational organizations. The article is aimed to outline the role and place of the Open University in the improvement and modernization of modern higher education UK and training of primary school teachers in particular. Training of primary school teachers at the Open University dates back to the founding in 1983 of the Pedagogical School. The school has a long history within the timeline British teacher professional development in various fields, such as, the introduction of GCSE and national curriculum in England and Wales, training directors and the use of ICT in the curriculum. The Department of Education is the largest academic unit of the Faculty of Education. The content of the curriculum department has met two program areas: professional teacher education and training of children and youth. The

Courses of Department are revolved around a wide range of subjects including: the practice of working with children of primary school age, education of teacher of primary school, education of teacher of secondary school, curriculum and assessment work with older students, post-graduate education, management of the educational process, the international level of teacher education, sport and fitness. These courses are the basis for three basic degrees: primary school (youth work, sports, fitness and health); secondary school (PGCE (secondary)); for post-graduate degree (Masters in Education), and doctoral degree (a taught doctorate programme (EdD)), which provide obtaining the relevant qualifications. The department has also provided a lifelong professional development of teachers, giving them the opportunity to study on short courses.

Keywords: primary education, primary school teacher, Open University, distance education, system of continuing education.

УДК 37(477):327(4)

Кляп Маріанна Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Ужгородський національний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ У РЕФОРМАХ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ: КОНКРЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ В ДІЇ

У статті висвітлені основні підсумки імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у галузі вищої освіти, проаналізовано конкретні результати впровадження європейських принципів у національну вищу школу, а також перші досягнення щодо реалізації європейських стандартів в українській школі, дошкільній та професійно-технічній освіті.

Ключові слова: Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Порядок денний асоціації, імплементація, реформи в освіті, європейські стандарти.

Постановка проблеми. Зміна геополітичної ситуації на початку ХХ століття привела до змін у менталітеті українського суспільства. Українці усвідомили себе європейцями як в ході нещодавніх революційних подій, так і після них, коли свій європейський вибір потрібно втілювати у щоденному житті та праці. Для того, щоб стати частиною Європи, Україні необхідно здійснити рішучі реформи у багатьох аспектах.

Європейський напрям розвитку України визначений у національному законодавстві Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», прийнятому у 2010 році. Відправною точкою для актуальної та системної євроінтеграційної роботи стала Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, політична частина якої була підписана 21 березня 2014 року під час саміту Україна – ЄС. 16 вересня 2014 р. Угода про асоціацію була ратифікована Верховною Радою України та Європейським Парламентом, що дозволило розпочати тимчасове застосування відповідних положень Угоди про асоціацію з 1 листопада 2014 року. У березні 2015 року Рада асоціації між Україною та ЄС схвалила оновлений Порядок денний асоціації, що став спільним практичним інструментом підготовки та сприяння повній імплементації Угоди про асоціацію. Цей документ став основним механізмом моніторингу та оцінювання прогресу України у виконанні Угоди про асоціацію, а також моніторингу та оцінювання досягнень всіх цілей політичної асоціації та економічної інтеграції. Регулярні звіти про виконання Порядку денного асоціації та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом дають змогу робити висновки про виконання Україною конкретних вимог щодо

реалізації стандартів ЄС у різних галузях, в тому числі у галузі освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у галузі освіти висвітлюються у працях В. Кременя [5], В. Андрущенка [1], В. Лугового [8], В. Бакірова, Л. Гриневич [2], Ж. Таланової, С. Ніколаєнка та інших, а також у поточних звітах про виконання Угоди [3,10] і на сайті Міністерства освіти і науки України. Дослідження провідних українських вчених торкаються переважно європейських принципів у реформуванні вищої освіти України, а питання про нові підходи у інших галузях освіти поки що детально не аналізувалися.

Мета статті – проаналізувати перші кроки національної освіти в імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і Порядку денного асоціації.

Результати дослідження. Вхідження України до європейського освітнього і наукового простору передбачає поєднання освітніх стандартів країн Європи з особливостями національної системи освіти. Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (ст. 10) визначено, що основними засадами внутрішньої політики у гуманітарній сфері є «створення належних умов для нарощення освітнього потенціалу України, забезпечення рівного доступу громадян до здобуття якісної освіти незалежно від місця проживання, майнового стану та фінансових можливостей». Ці завдання повинні реалізовуватися через удосконалення всіх ланок освіти (дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної та вищої) з визнанням провідної ролі вищої освіти як основи становлення в Україні ефективної «економіки знань» шляхом забезпечення інтеграції вітчизняної вищої освіти і науки